

Seat No. : _____

ND-112
November-2013
S.Y.B.A. Sem.-III
CC-202 : Economics
(Economy of Gujarat)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્ર. 1 થી પ્ર. 4 માટે 900 શબ્દો સુધીના લાંબા જવાબ લખો.

Instruction : Write long answers for Q. No. 1 to Q. No. 4 upto 900 words :

1. (અ) પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ આપી પ્રાદેશિક વિકાસના નિર્દેશકોની ચર્ચા કરો. 14
Give the meaning of regional economics and discuss in details the indicators of regional development.

અથવા/OR

- (બ) ગુજરાતના વિવિધ જિલ્લાઓના આર્થિક-સામાજિક વિકાસમાં દેખાતા તફાવત પર નોંધ લખો.
Give the differences in the levels of socio-economic development of various districts of Gujarat.

2. (અ) 1960 થી ગુજરાતનાં સાક્ષરતા અને શહેરીકરણના વલણો દર્શાવો અને તેની પાછળના કારણો સમજાવો. 14
Give the trends of literacy and urbanization in Gujarat since 1960 and analyse these trends in detail.

અથવા/OR

- (બ) 1960થી ગુજરાતમાં મૃત્યુદર અને સરેરાશ આયુષ્યના વલણો અને આ વલણો પાછળના કારણો પર નોંધ લખો.
Give the trends of death rates and longevity/average life expectancy in Gujarat since 1960 and analyse them in detail.

3. (અ) ગુજરાત રાજ્યમાં આબોહવાના આધારે થયેલ ખેત વિસ્તારોના સંદર્ભમાં સિંચાઈનું મહત્વ દર્શાવો તથા ગુજરાતની નાની અને મોટી સિંચાઈ યોજનાઓનો ખ્યાલ આપો. 14
In the context of agro-climatic zones, write a note on importance of irrigation in Gujarat and give an idea of small and medium irrigation schemes in the State.

અથવા/OR

- (બ) ગુજરાતમાં ખેત-પેદાશના ખરીદ-વેચાણની પદ્ધતિઓ પર સવિસ્તાર નોંધ લખો.
Write a detailed note on agricultural marketing in Gujarat.

4. (અ) ગુજરાતના દવા (ફાર્મા) ઉદ્યોગના વૃદ્ધિ, વિકાસ, મહત્વ અને મર્યાદાઓ પર નોંધ લખો. 14
Write a detailed note on growth, development, importance and weakness of pharmaceutical industry of Gujarat.

અથવા/OR

- (બ) ગુજરાતના કાપડ ઉદ્યોગના વૃદ્ધિ, વિકાસ, મહત્વ અને મર્યાદાઓ પર નોંધ લખો.
Write a detailed note on growth, development, importance and weakness of textile industry of Gujarat.

5. નીચે માટે આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ શોધો.

Choose the correct option for the following :

(1) પ્રદેશો વચ્ચે તફાવતનું કારણ નીચેમાંથી કયું ગણાય નહિ ?

- (અ) ઐતિહાસિક કારણો
- (બ) આબોહવાને લગતા કારણો
- (ક) સાંસ્કૃતિક
- (ડ) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

Which of the following is not a reason for regional disparities ?

- (a) Historical factors
- (b) Climatic factors
- (c) Cultural factors
- (d) None of the above

(2) 2011ના સેન્સસ (વસ્તી ગણતરીના આંકડા) મુજબ ગુજરાતમાં વસ્તીની ગીચતા કેટલી છે ?

- (અ) 300 થી વધારે પરંતુ 600 થી ઓછી
- (બ) 250 થી ઓછી
- (ક) 600 થી વધારે

According to Census of 2011, density of population in Gujarat is

- (a) more than 300 but less than 600
- (b) less than 250
- (c) more than 600

(3) નીચેમાંથી કયો ગુજરાતનો મહત્વનો પાક નથી ?

- (અ) જીરું
- (બ) મગફળી
- (ક) તમાકું
- (ડ) રાગી/નાયની

Which of the following is not a major crop of Gujarat ?

- (a) Cumin
- (b) Groundnut
- (c) Tobacco
- (d) Ragi

(4) નીચેમાંથી કઈ ગુજરાતની ખેતીની મર્યાદા નથી ?

- (અ) દુકાળ-ગ્રસ્ત વિસ્તારો
- (બ) અનિશ્ચિત અને વત્તા-ઓછા પ્રમાણમાં થતો વરસાદ
- (ક) જમીનનું પ્રદુષણ
- (ડ) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

Which of the following is not a weakness of agriculture in Gujarat ?

- (a) Drought-prone areas
- (b) Uneven distribution of rain
- (c) Soil pollution
- (d) None of the above

- (5) નીચેના કયા કારણથી ગુજરાત ખેતી ક્ષેત્રમાં વૃદ્ધિની તકો વધી છે ?
(અ) કરારથી ખેતી તથા કંપની આધારિત ખેતી
(બ) ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી
(ક) (અ) તથા (બ) બંને સાચા છે.

Which of the following increases the opportunity of agricultural growth in Gujarat ?

- (a) Corporate and Contract Farming
(b) Information Technology
(c) Both (a) and (b)

- (6) છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોમાં ગુજરાત રાજ્યના ઘરેલું પેદાશનો વૃદ્ધિ દર ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક કરતાં વધું રહ્યો છે. આ વિધાન
(અ) સાચું છે
(બ) ખોટું છે

In the last few years, the growth of Gujarat State domestic products has been higher than the growth of National Income of India. This statement is

- (a) True
(b) False

- (7) છેલ્લાં દાયકામાં ગુજરાતના ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રનો વૃદ્ધિ દર ગુજરાતના ખેતી ક્ષેત્રના વૃદ્ધિ દર કરતાં ઓછો રહ્યો છે. આ વિધાન,
(અ) સાચું છે
(બ) ખોટું છે

The growth of industrial sector of Gujarat has been lower than the growth of agricultural sector of Gujarat in the last decade. This statement is

- (a) True
(b) False

- (8) ગુજરાત રાજ્યમાં રોકડિયા પાક ખાસ પ્રમાણમાં થતા નથી. આ વાક્ય,
(અ) સાચું છે.
(બ) ખોટું છે.

Gujarat does not grow many cash crops. This statement is

- (a) True
(b) False

- (9) જન્મ દર એટલે કોઈ પ્રદેશમાં દરેક 100 માણસોની વસ્તી દરમ્યાન થતા જન્મો. આ વ્યાખ્યા.
(અ) સાચી છે.
(બ) ખોટી છે.

Birth rate means number of live births in a region per 100 people. This definition is

- (a) True
(b) False

- (10) છેલ્લાં બે સેન્સસ મુજબ ગુજરાતમાં સ્ત્રી-પુરુષ જાતિ પ્રમાણ, ભારતના જાતિ પ્રમાણ કરતાં વધુ રહ્યું છે. આ વાક્ય
(અ) સાચું છે.
(બ) ખોટું છે.
Gender-ratio in Gujarat is higher than that of India according to last two census.
This statement is
(a) True
(b) False
- (11) જાતિ પ્રમાણ એટલે કોઈ એક વિસાતરમાં કોઈ એક વર્ષ દરમ્યાન, 1000 પુરુષની સંખ્યામાં રહેલ સ્ત્રીઓની સંખ્યા. આ વ્યાખ્યા
(અ) સાચી છે
(બ) ખોટી છે
Gender ratio means number of women per thousand men during a given year in a given region. This definition is
(a) True
(b) False
- (12) ગુજરાતની ઘરેલું પેદાશમાં ગુજરાતના ખેતી ક્ષેત્ર કરતાં ગુજરાતના ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રનો ફાળો વધું છે. આ વાક્ય
(અ) સાચું છે.
(બ) ખોટું છે.
Industrial sector of Gujarat contributes higher to State Domestic Product than its agricultural sector. This statement is
(a) True
(b) False
- (13) ગુજરાત રાજ્યની પોતાની ઔદ્યોગિક નીતિ ન હોવાથી રાજ્યમાં ભારતની ઔદ્યોગિક નીતિનો જ અમલ થાય છે. આ વાક્ય,
(અ) સાચું છે.
(બ) ખોટું છે.
Gujarat does not have its own Industrial policy and follows India's Industrial Policy only. This is
(a) True
(b) False
- (14) ગુજરાતનો ભારતના આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં ફાળો
(અ) મહદ અંશે છે.
(બ) નહિવત્ છે.
Contribution of Gujarat State in International trade is
(a) significant
(b) insignificant